

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59361-03-15 אלטרמן נ' פישר :

בפני כבוד השופט רונן אילן

יוסף חיים אלטרמן

תובע

נגד

כפיר פישר

נתבע

פסק דין

בפני תביעה לפיצויים בטענה להפרת זכויות יוצרים בצילומי גינה. התובע צילם לפי הזמנה עבודות גינון שבצעה משתלה. הנתבע הינו אדריכל הנוף שתכנן את גינת אותו הבית וזמן קצר לאחר הצילום ומסירת התמונות למזמין, התברר לתובע שהנתבע עושה שימוש באותן התמונות לאחר הסרת פרטי התובע כמי שצילם את התמונות. פנייה להסרת התמונות לא נענתה במלואה וכך הוגשה תביעה זו במסגרתה עותר התובע לפיצוי הסטטוטורי בגין פגיעה בזכות היוצרים שלו בתמונות. במוקד המחלוקת טענת הנתבע לפיה התמונות אינן מקנות זכות יוצרים לתובע שכן הן כוללות את עבודות התכנון של הנתבע עצמו ; וכן המחלוקות לעניין שומת הפיצוי הראוי בנסיבות הענין.

העובדות הרלוונטיות

1. התובע הינו בעל סטודיו לצילום וצלם מקצועי. במסגרת עבודתו, מצלם התובע חומר גלם, מעבד אותו ומבצע עבודות גרפיקה עבור לקוחותיו. הנתבע הינו אדריכל נוף במקצועו.
2. מר יהודה ולד (להלן: "ולד") הינו הבעלים של בית פרטי בראשון לציון, הכולל גינה (להלן: "הגינה"). ביום 12.1.11 הזמין ולד מהנתבע עבודות תכנון ופיתוח נוף לביתו. הנתבע תכנן ופיתח, במשך כשלוש שנים, את השטחים הפתוחים בביתו של ולד, כולל צמחייה לגינה, בריכה ופרגולה. עם סיום עבודת הנתבע, פנה ולד למשתלה המכונה "משתלת על הדרך" (להלן: "המשתלה"), אשר בבעלותו של מר מנשה כליף (להלן: "כליף"), לשם ביצוע עבודות הגינון. בעקבות פנייה זו בצעה המשתלה את עבודות הגינון בגינה.
3. עם סיום עבודות הגינון, בקש כליף לעשות שימוש בצילומי הגינה לקידום עסקיו. כליף פנה לפיכך לתובע ובהסכם מיום 27.11.14 הזמין ממנו שירותי צילום. בהסכם שבין התובע לכליף נקבע, בין היתר, כי התובע יבצע צילום, עיבוד וריטוש תמונות הגינה, תמורתם ישלם לו כליף סך של 1,700 ₪ + מע"מ וכן תשלום נוסף עבור עיבוד וריטוש התמונות. בכל הנוגע לאופן השימוש בתמונות, נקבע בהסכם כי לכליף הזכות לעשות בהן שימוש אישי בלבד למטרת פרסום באתר או בדף הפייסבוק של המשתלה, ברם כל יתרת הזכויות בתמונות הגינה שיצלם התובע (כולל קניין רוחני וזכות לשימוש בתמונות) יותרו בבעלות התובע. על יסוד הסכמה זו בצע התובע את עבודות צילום הגינה, ומסר לכליף את תמונות הגינה שצולם וערך (להלן: "התמונות") כנגד תשלום התמורה עליה סיכמו כאמור.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59361-03-15 אלטרמן נ' פישר :

4. במהלך חדש דצמבר 2014, ספר ולד לנתבע על התמונות והעביר כמה מהן לעיונו. הנתבע קבל את התמונות (ביחד עם תמונות נוספות של גינת הבית), חתך חלקים מהן, והעלה אותן לעמודי הפייסבוק הפרטי והעסקי שלו. הנתבע לא יצר כל קשר עם התובע וממילא שלא בקש כל אישור לעשות שימוש בתמונות.
5. ביום 22.12.2014, הודיע כליף לתובע על השימוש שהנתבע עושה בתמונות ובהמשך לכך, גם פנה כליף לנתבע וביקש ממנו שיחדל משימוש בתמונות התובע. בתגובה, הציע הנתבע להותיר את התמונות בהוספת "קרדיט" לתובע. כליף הבהיר לנתבע כי אין לתובע עניין בכך ושב על בקשתו שיסיר את התמונות.
- למחרת, ביום 23.12.2014, פנה התובע עצמו לנתבע, באמצעות פנייה בפייסבוק ובשיחת טלפון, בבקשה שיסיר את התמונות. בעקבות השיחה ביניהם הודיע הנתבע כי יסיר את התמונות מעל דפי הפייסבוק שלו. בפועל, הסיר הנתבע את התמונות רק מאתר הפייסבוק הפרטי שלו אך הותירן בדף הפייסבוק העסקי שלו. התמונות נותרו לפיכך בשימוש הנתבע, אך בלא כל אזכור לתובע שפרטיו הוסרו מהתמונות על ידי הנתבע.
6. משנוכח התובע לדעת על השימוש שממשיך הנתבע לעשות בתמונות, הוגשה תביעה זו ביום 1.4.15. בסמוך לאחר מכן, משהומצאה התביעה לנתבע, הסיר הנתבע את התמונות מעמוד הפייסבוק העסקי שלו.
- תמצית טענות הצדדים, הראיות וההליך**
7. לטענת התובע, השימוש אשר עשה הנתבע בתמונות בלא רשות מהווה פגיעה בזכויותיו הבלעדיות של התובע בתמונות, בזכויות היוצרים ובזכות המוסרית, ואף גורמות להתעשרות הנתבע שלא כדין על חשבוננו.
- התובע מפנה לשימוש שעשה הנתבע בתמונות ואף להתעלמותו של הנתבע מהבקשה שיחדל מכך, ועבודת העריכה שעשה הנתבע להסרת שמו של התובע מהתמונות. התנהלות זו, טוען התובע, לא רק מהווה פגיעה בזכויותיו בתמונות אלא שאף שוללת כל אפשרות לטעון לפגיעה בתום לב.
- התובע עותר לחיוב הנתבע בתשלום הפיצוי הסטטוטורי בגין הפגיעה בזכויותיו בתמונות, בסך של 100,000 ₪ בגין כל אחת מ- 4 התמונות שהן עשה הנתבע שימו ו- 100,000 ₪ נוספים על הפגיעה בזכות המוסרית, ולצרכי אגרה העמיד את סכום התביעה על סך של 200,000 ₪.
8. לטענת הנתבע, בנסיבות העניין אין בסיס לתביעה וממילא שסכום התביעה מופרז.
- הנתבע איננו מכחיש שעשה שימוש בתמונות, אך טוען שעשה כן כדין לאחר שאלו פורסמו בפייסבוק וודאי לאחר שהתברר שהתמונות כוללות צילום מעבודתו הוא בעיצוב הגינה, ולרבות הברכה והפרגולה שתכנן. דווקא התובע, טוען הנתבע, פגע בזכויותיו כאשר צילם בלא רשותו את הגינה עליה עמל במשך שלוש שנים, פרי עבודתו האדריכלית, כך שאין התובע יכול להלין על השימוש בתמונות.
- עוד טוען הנתבע שלמרות זאת הסיר את התמונות מעמוד הפייסבוק הפרטי שלו מיד בפניית התובע, ורק בשוגג לא עשה כן מהעמוד העסקי. ממילא, ממשיך וטוען הנתבע, שכמות העוקבים אחר עמוד הפייסבוק שלו דלה מאד והתמונות לא הביאו לו הכנסה כלשהי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59361-03-15 אלטרמן נ' פישר :

- 1 בנסיבות אלו, טוען הנתבע שיש לדחות את התביעה.
2 התובע תמך את גרסתו בתצהירו ובתצהיר של כלוף. הנתבע תמך את גרסתו בתצהירו ובתצהיר של
3 ולד. במהלך ישיבת קדם המשפט הגיעו הצדדים להסכמה דיונית שלפיה ינתן פסק הדין על יסוד
4 כתבי הטענות, התצהירים והראיות שהוגשו וסיכומים שייעשו בכתב, ובלא חקירות נגדיות.
5 **דיון**
6 חוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007 (להלן: "**החוק**") קובע (בסעיף 4 לחוק) כי זכות יוצרים תהיה, בין
7 היתר, גם ביצירה שהיא "יצירה אמנותית", וזו מוגדרת (בסעיף 1 לחוק) ככוללת גם "יצירת
8 צילום".
9 צילום איפה, העומד בדרישות הרגילות של מקוריות מינימאלית ויצירתיות, הינו מושא לזכות
10 יוצרים (לעניין מבחן המקוריות והיצירתיות ראה: ע"א 360/83 סטרסקי נ' גלידת ויטמן בע"מ,
11 פ"ד מ(3) 340, 346).
12 התובע הוא אשר בחר את זווית הצילום, התזמון, התאורה, המיקוד כל יתר ההדגשים אשר
13 הביאו לתוצאה הסופית ובכך מקוריות התמונות. על פניו איפה, התמונות אשר צילם התובע
14 מהוות מושא לזכות יוצרים.
15 לטענת הנתבע, אין לקבל את טענת התובע לזכות יוצרים בתמונות, שכן אלו מהוות למעשה
16 העתקת יצירת אומנות של הנתבע עצמו.
17 הנתבע מצביע על כך שהוא הוא זה שתכנן את שטחי החוץ של הבית, כולל קונספט הצמחייה,
18 מפרט הגינון, הבריקה והפרגולה. אלו, לשיטת הנתבע, מהווים יצירה אדריכלית אשר כשלעצמה
19 הינה מושא לזכות יוצרים שלו עצמו. התמונות שצילם התובע, לשיטת הנתבע, מראות את אותם
20 פריטים שתכנן הנתבע כך שאינן אלא העתקה של היצירה האדריכלית של הנתבע ולכן כלל אינן
21 יצירת אומנות המוגנת בזכות יוצרים. טענה זו לא ניתן לקבל בנסיבות העניין.
22 ראשית, עצם זאת ש"אבני היסוד" של התמונות, הצמחייה, הבית ואף הבריקה והפרגולה הנראים
23 בתמונות, אינם יצירות של התובע איננו שולל את מקוריות התמונות. בדיוק כשם שניתן לראות
24 כיצירה מקורית גם צילום של אירוע ספורט או דמות (ראו: רע"א 7774/09 אמיר ויינברג נ' אליעזר
25 ויסהוף [פורסם בנבו] 28.8.12, פסקה 11 בפסק הדין).
26 שנית, בהתאם לסעיף 22 בחוק, "שימוש אגבי" ביצירה מותר על דרך של הכללתה ביצירת צילום.
27 הוראה זו מקנה הגנה ליצירת צילום גם במצב בו ברקע התמונה, באקראי ובאופן שאיננו מכוון,
28 נראית יצירה אחרת. כך גם במקרה דנא, כאשר התמונות עוסקות בצמחייה ובגינה, ולא בפריטים
29 אחרים הנראים ברקע, כגון הפרגולה.
30 ושלישית, כלל לא ברור אם אותם פריטים שתכנן הנתבע, פרגולה ובריקה, הינם כאלו שמקנים לו
31 הגנה על זכות יוצרים. "יצירה אומנותית" מוגדרת בחוק ככוללת גם "יצירה אדריכלית" וזו
32 מוגדרת ככוללת גם "בניין או מבנה אחר". אפילו ניתן לראות בפרגולה ובבריקה "מבנה אחר"
33 שעשוי להיות מושא לזכות יוצרים, לא די בעצם התכנון שלהם כדי שייחשבו כיצירה, אלא שומה
34 על הטוען לכך להראות סממן מקורי – אומנותי, פרי מחשבתו הבלעדית (ראו למשל: ע"א 513/89 _
35 lines bros. S.a-exin נ' S/interlego a פ"ד מח (4) 133, 171). אין מחלוקת על כך שהנתבע תכנן את

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59361-03-15 אלטרמן נ' פישר :

הגינה ואף תכנן את הפרגולה והבריכה, ברם הנתבע לא הראה כלל שמדובר ביצירות הנושאות סממנים של מקוריות או אומנות המקנות לאלו ערך המצדיק הגנה כמושא לזכות יוצרים. אם כך, התמונות עצמן מהוות מושא לזכות יוצרים ואין בעצם זאת שהנתבע תכנן את הגינה ופריטים בגינה כדי לשלול את מקוריות התמונות עצמן. בהתאם לסעיף 35 (א) בחוק "ביצירה שנוצרה לפי הזמנה, הבעלים הראשון של זכות היוצרים בה, כולה או חלקה, הוא היוצר, אלא אם כן הוסכם אחרת בין המזמין והיוצר, במפורש או במשתמע". בעניין דנא הוצג ההסכם שבין התובע לכליף, מזמין התמונות, ובו הובהר במפורש שזכויות היוצרים בתמונות נותרו בבעלות התובע.

10. אין מחלוקת על כך שהנתבע אכן עשה שימוש בתמונות מאז דצמבר 2014 ועד בסמוך להמצאת התביעה לנתבע, באפריל 2015. לאחר שנמצא שהתמונות מהוות מושא לזכות יוצרים וזכות היוצרים נתונה בלעדית לתובע, זה שצילם את התמונות, הרי שבכך הפר הנתבע את זכות היוצרים של התובע.

זאת ועוד, כיוצר התמונות עומדת לתובע הזכות המוסרית בהן, דהיינו הזכות "כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין" (סעיף 46 (1) בחוק). הנתבע הודה ש"ערך" את התמונות כך שיוסרו פרטיו המזהים של התובע שהוטבעו בהן (עמ' 3; ש' 11 – 12 בפרוט). בכך למעשה אין מחלוקת על כך שהנתבע פגע גם בזכותו המוסרית של התובע.

11. במצב זה, טוען התובע שיש לחייב את הנתבע בתשלום הפיצוי הסטטוטורי הקבוע בחוק. סעיף 56 (א) בחוק קובע כך :

הופרה זכות יוצרים או זכות מוסרית, רשאי בית המשפט, על פי בקשת התובע, לפסוק לתובע, בשל כל הפרה, פיצויים בלא הוכחת נזק בסכום שלא יעלה על 100,000 שקלים חדשים.

לטענת התובע, כיוון שהנתבע פרסם 4 תמונות הרי שבכך הפר 4 פעמים את זכות היוצרים שלו, שעל כך הוא עותר לחיוב הנתבע בפיצוי שהועמד (לצורכי אגרה) על 100,000 ₪. וכיוון שהופרה גם הזכות המוסרית של התובע בתמונות, עותר התובע לחיוב הנתבע בפיצוי נוסף של 100,000 ₪. כך הועמדה התביעה על סכום כולל של 200,000 ₪.

12. ככלל, אף שאין להקל ראש בשמירה על זכות היוצרים של תובע, באותה מידה אין ליתן יד לניסיון תובע לנצל את הפגיעה בזכויותיו לשם התעשרות שאיננה כדין. כך גם נפסק :

נמצאנו למדים כי הן החוק, הן פסיקת בית המשפט, מבקשים להעניק לבית המשפט הדן בהפרות זכויות יוצרים, מרחב הכרעה, אשר במסגרתו עליו לשקול פרמטרים שונים ומגוונים בבואו לסווג את ההפרות ולהשית פיצויים בגינן. עוד עולה כי על הפיצויים אותם מטיל בית המשפט על מי שמפר את זכות היוצרים לעמוד בקשר כלשהו עם אומדן הנזק המשוער של התובע ולא להוות סעיף דרכו מתעשר התובע שלא כדין על חשבון המפר (ע"א

1007/10 מזל כהן נ' יאיר מדינה ואח' [פורסם בנבו] 17.2.2013)

בחינת הנסיבות הרלוונטיות לקביעת הפיצוי תיקח בחשבון גם את זכותו של הנתבע שלא לחייבו בסכום מופרז כדי כך שהתובע יתעשר שלא כדין.

13. בקביעת הפיצוי לו זכאי התובע בנסיבות העניין, יש להביא בחשבון את כל אלו :

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59361-03-15 אלטרמן נ' פישר :

- א. התמורה שגבה התובע מכליף עבור שירותי הצילום ומתן זכות השימוש בתמונות עמדה על 1,700 ₪ בצירוף מע"מ (כאמור בחוזה שצורף לכתב התביעה). התובע לא פירט את הסכומים שקבל בפועל וניתן להניח שאלו תואמים את שסוכם בחוזה כאמור. התובע טוען שיש מקום להביא בחשבון את "פוטנציאל הרווח העתידי" הטמון בתמונה, ברם לא הוסבר וכלל לא ברור מה לשימוש הנתבע בתמונה ולפוטנציאל רווחי התובע. הרי איש לא מנע מהתובע עשיית שימוש שלו עצמו בתמונה.
- ב. ההפרה נמשכה כ- 5 חדשים בלבד. התמונות הוסרו מייד בהמצאת התביעה לנתבע.
- ג. ההפרה נעשתה בפרסום התמונות בדף הפייסבוק העסקי של הנתבע. הנתבע הצהיר שלדף זה 104 עוקבים בלבד ואיש מהם לא הזמין ממנו עבודה בתקופה בה פורסמו התמונות. נראה איפה שפרסום התמונות לא השיא לנתבע רווח כלשהו.
- ד. לא הוצגה כל ראיה שלפיה אותן התמונות גם משמשות אמצעי פרסום לתובע, וממילא שככל שכך נעשה הרי בפרסום התמונות על ידי כליף, כמוסכם בין התובע לכליף, נהנה התובע מאותו פרסום שבקש. על פניו, לא גרם השימוש שעשה הנתבע בתמונות לנזק לתובע.
- ה. הנתבע היה מודע לזכויותיו של התובע בתמונות, שהרי מיד לאחר שפורסמו התבקש להסירן ואף הודה שעשה כן בצורה חלקית. השימוש שהוסיף הנתבע בכל זאת לעשות בתמונות מטיל ספק ניכר בתום ליבו.
- ו. מדובר במסכת אחת של מעשים, מסכת במסגרתה נטל הנתבע את 4 התמונות, ערך אותן גם בהסרת פרטי התובע, ושתל אותן בעמוד הפייסבוק שלו.
14. בשים לב לכל האמור לעיל, ראוי שהפיצוי בו יחוב הנתבע יהיה משמעותי, הרי התברר שהנתבע היה אדיש לחלוטין לזכויות התובע ובמודע עשה והמשיך לעשות שימוש בתמונות; אך אין כל הצדקה לחיוב בסכומים להם טוען התובע, שהרי התברר שעבור זכות השימוש בתמונות גבה התובע מכליף סך של כ- 2,000 ₪ בלבד (כולל מע"מ) והתברר שאיש לא מנע מהתובע עצמו עשיית שימוש בתמונה.
- התובע מפנה בסיכומיו לפיצויים שנפסקו בגין הפרת זכות יוצרים. כך למשל נפסק פיצוי בסך של 35,000 ₪ על העתקת 6 כתבות שפורסמו באתר של משרד עורכי דין ופרסומם בדף הפייסבוק של הנתבע, אף הוא עורך דין, תחת שמו הוא (תיק מספר 13-10-36429). בדוגמא אחרת שמביא התובע נפגעו זכויות יוצרים של תובע ב- 6 גרפים וניתוחי מידע של נתונים מהבורסה כשאלו הועתקו על ידי הנתבעת ואף במקרה זה נפסק פיצוי בסך של 35,000 ₪ (תיק מספר 12-10-9951).
- דומני שהפגיעה האפשרית בתובע במקרה דנא הייתה נמוכה בהרבה מזו נשוא אותם פסקי דין, ולמעשה ספק אם בכלל הייתה פגיעה שכזו.
- אני אומד איפה את הפיצוי בו יש לחייב את הנתבע בסך כולל של 10,000 ₪.
15. לא מצאתי ממש ביתר טענות הצדדים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 59361-03-15 אלטרמן נ' פישר:

16. אשר על כן אני מקבל את התביעה ומחייב את הנתבע לשלם לתובע סך של 10,000 ₪.
- 2 כמו כן יישא הנתבע בשכ"ט עו"ד בסך של 6,000 ₪. נוכח הפער הגדול בין הסכום שנתבע לסכום
- 3 שנפסק, אינני מוצא מקום לחיוב הנתבע באגרת בית המשפט.
- 4 ניתן היום, כ"ב תמוז תשע"ו, 28 יולי 2016, בהעדר הצדדים.

רון אילן, שופט

- 5
6
7
8